

JOAN F. MIRA

“Si, per exemple, els nostres reis no s’hagueren dissolt i integrat en la monarquia castellana, es dirien encara reis d’Aragó, i serien encara coneguts com a tals? El príncep de Girona, hereu de la corona catalanovalenciano-aragonesa (normes de l’Institut), es casaria a la catedral de Saragossa amb una periodista de TV3? Més val deixar-ho córrer.”

Monarquia

Ja sé que no calia parlar del casament reial, que l’hem tingut prou i massa present i constant a la premsa i a la televisió, com si fóra el més alt esdeveniment del segle o del mil·lenni, un fet històric, com diu l’eslògan oficial a Madrid, i tot això i allò. Si li dedique ara unes ratlles, al feliç enllaç de la periodista i l’altesa reial, no és per la festa, per la desfilada, la catedral lletgíssima, el convit, i totes aquestes insignificants circumstàncies, que segons com es mire ja superà l’anterior president del govern casant la filla al monestir de l’Escorial (això sí que és classe, sí que és història i categoria) amb un comissionista bancari o especulador de les finances: un notable ascens social per a la família del petit inspector d’hisenda i probable cadàver polític. Si escric sobre les bodes reials, doncs, és per l’estranya relació del nostre país o països amb els reis i les reines i la monarquia. No ho tenim ben resolt, això. Els països d’Europa es divideixen en dos grups: els monàrquics moderns i els monàrquics històrics. Els primers són tranquils i civilitzats, de democràcia més antiga i en general de polítiques socials més avançades, com ara Suècia, Noruega, Dinamarca, els Països Baixos, i fins i tot el Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda, que ningú no sap quant de temps estarà encara unit. En fi, allà la família reial forma part com qui diu de la vida quotidiana, són gent estimada, amb escàndols o sense, i tenen una funció emblemàtica i decorativa imponent i exemplar: porten corona, presideixen la inauguració del parlament amb capa reial o de gran uniforme, davant dels palaus hi ha canvis de guàrdia amb pompa i circumstància, passegen quan cal amb carrossa daurada, i en fi, fan aquelles coses per les quals un monarca modern justifica l’ofici. Fan bonic, sobretot. Als altres països, ara repúbliques, els reis antics són el solatge de la història nacional, són invocats i evocats, tenen monuments abundants, des de Praga fins a Lisboa, i se’n conserven els palaus reials com a santuaris de la nació gloriosa, des de París fins a Sant Petersburg. A França, el cèlebre “*esprit républicain*” no va impedir, fa pocs anys, celebracions i festes infinites pels quinze segles del bateig de Clovis o Clodoveu, fundador imaginari de la pàtria. I així tota la resta: què seria Portugal sense reis propis?, què seria el monestir nacional i reial de Batalha? Al regne d’Espanya, passa la mateixa cosa, si fa no fa, amb la monarquia històrica i nacional (nacional de Castella, que és nacional d’Espanya), o siga l’habitual nacionalisme monàrquic, i la restauració postfranquista que ha intentat, amb èxit ben notable, assimilar la funció del monarca, i de la seua família, a la que practiquen tan pacíficament les cases reials en actiu al nord d’Europa. Perfecte, no hi ha res a dir: de moment, funciona.

Que aquests reis siguin nostres, vull dir reis de la gent o dels països que no som castellano-espanyols, ja és tota una altra qüestió, i per això ho tenim tan complicat, en matèria monàrquica. Els nostres reis antics –la cosa va anar com va anar– es deien reis d’Aragó, i això no hi ha qui ho canvie. Els de la casa de Barcelona eren reis catalans, òbviament, però no reis de Catalunya (reis de València sí, i també reis de Mallorca, però això encara ho fa més difícil, en matèria de nomenclatura comuna), perquè Ramon Berenguer no volgué. Després, els nostres reis eren Trastàmara, de llinatge castellà, encara reis d’Aragó, etcètera. Després eren Àustria de Castella, després Borbons de la Castella-Espanya, i així fins ara. No sé com ens aclarirem, en aquest tema. Ni els reis antics, fora de Jaume I, fan una funció clara d’història nacional, ni els reis moderns la poden fer. Si, per exemple, els nostres reis no s’hagueren dissolt i integrat en la monarquia castellana, es dirien encara reis d’Aragó, i serien encara coneguts com a tals? El príncep de Girona, hereu de la corona catalanovalencianoaragonesa (normes de l’Institut), es casaria a la catedral de Saragossa amb una periodista de TV3? Més val deixar-ho córrer. Jo, per si de cas, continuaré sent republicà.